

II — DANIŞTAY KARARLARI

BAKANLIK EMRİNE ALINMA — EMRİN KALDIRILMASI — EKGÖREVİN VERİLMEMESİ — İPTAL DÂVASI — DÂVANIN REDDİ

Özü : Hakkındaki bakanlık emrine alınma muamelesi kaldırılan üniversite öğretim üyesine ekgörevinin geriverilmemesi muamelesinin iptalini gerektiren kanuni bir sebep yoktur. Çünkü bakanlık emrinin kaldırılması halinde eski durumun iadesi bahse konu olmaz.

6435 sayılı bağlı buldukları teşkilât emrine alınmak suretiyle vazifeden uzaklaştırılacaklara dair kanun. madde. 3.

Dâvacı : Profesör Bülent Nuri Esen.

Vekili : Ankara Avukatlarından Ali Kemal Arar.

Dâvalı : Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanlığı.

Dâvanın Özeti : Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve Siyasal Bilgiler Fakültesinde teşkilâtı Esasiye Profesörü olarak vazife ifa etmekte iken Maarif Vekâletinin 21/8/1954 günlü emriyle 6435 sayılı kanuna tevfikan vazifesinden uzaklaştırılan müvekkillerinin gine mezkûr kanun hükümlerine tevfikan ve Vekâletin 5/2/1955 günlü emri gereğince hakkındaki vekâlet emrinin kaldırılmasını müteakip Hukuk Fakültesindeki tedris görevine iade edildiği halde; Siyasal Bilgiler Fakültesindeki vazifesine başlattırılmamasına ve bu yolda vaki müracaatı üzerine Fakülte'deki vazifesinin ek görev olduğundan bahsiyle talebinin red edilmesine itirazla Siyasal Bilgiler Fakültesince müttehaz mulmelenin iptalini, müvekkillerinin vazifeye iadesine karar verilmesini ve işbu hizmet kusurundan mütevellit vekâlet emri muamelesinin geri alındığı tarihten vazifeye başlatılacağı tarihe kadar geçen zamana ait maaşları tutarının tazminat olarak ödenmesine hüküm olunmasını talep etmektedir.

Savunmanın Özeti : Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Teşkilâtı Esasiye Profesörlüğünü asli vazife olarak ifa etmekte iken Siyasal Bilgiler Fakültesinde 80 liralık bir Profesörlük kadrosuna ek görev olarak tayin kılınp 2/3 nisbetinde maaş almakta bulunan dâvacı Maarif Vekâletinin 21/8/1954 günlü kararı ile 6435 sayılı kanun hükümlerine tevfikan vekâlet emrine alınmış olup bu emrin Fakülteye tebliği üzerine de ek görev olarak işgal etmekte olduğu kadro ile ilişiği kesilmiş ve boşalan kadro üzerinde profesörler kurulu tasarrufta bulunmuştur.

Vekâlet emrine alınmak suretiyle kadrosu ile ilişiği kesilmiş olan dâvacı hakkındaki vekâlet emri muamelesinin kaldırılması üzerine otomatikman ek görevin iadesine imkân bulunmadığı gibi, ek göreve idarenin her zaman son verebilmesi de mümkün bulunduğu ve halen münhal bir kadro da bulunmadığı ve müttehaz muamelede idarenin bir hizmet kusuru da bulunmadığı cihetle dâvanın reddi gerektiği mealindedir.

Başkanun Sözcüsünün D. : 6435 sayılı kanun, bilindiği veçhile 788 sayılı kanunla tesis edilmiş, 1777 ve 2919 sayılı kanunlarla tatbik sahası genişletilmiş ve geliştirilmiş bir müessese üzerinde bazı değişiklikler yapılmıştır. Vukua gelen bütün değişiklikler arasında sabit kalan ve vekâlet emri müessesesinin hikmeti vücudunu teşkil eden «kadronun boşalması» esasıdır. Hukukî durum bundan ibaret olup 6435 sayılı kanun bilumum üniversite mensupları hakkında vekâlet emrine alma kararı salâhiyetini Maarif Vekâletine verdiğine göre bu kanunun tatbikatı cümlesinden olarak vekâlet emrine alınan üniversite mensubunun vazifesine iadesi şeklindeki yeni tayinin de Maarif Vekâletine verilmiş olduğuna şüph e etmemek lâzım gelir. Halbuki Rektörlüğe vaki ifadede ki çekingenlik yüzünden bu tayin kelimesi açıkca telaffuz edilmediği gibi Siyasal Bilgiler Fakültesindeki vazifeden de bahsedilmiyerek sadece hukuk fakültesi Profesörü Bülent Nuri Esen'in vekâlet emri kaldırıldığı beyan edilmekle iktifa olunmuştur. Siyasal Bilgiler Fakültesindeki vazife dâvacı için Hukuk Fakültesindeki vazifesinin lâzım - gayri - müfariki değildir ki bu vazifeye tayin ötekine tayini bilhakkın icap ettirsin. Bu nokta dikkati çektiği gibi tayin muamelesinin delâlet yolu ile imal edilebilecek hususlardan olmadığında da şüph e edilemez.

Üniversiteler kanununun hem metni hem de ruhu bir insan üzerinde iki öğretim üyeliğinin birleşmesine manidir. Bu hukukî durumun Maarif Vekâletinin üniversiteye yazdığı yazıda dâvacı hakkındaki vekâlet emrinin kaldırıldığından bahsederken sadece hukuk fakültesinden bahsetmesine âmil olduğu düşünülebilir. Maarif Vekâletinin kararını bu hukukî esasa göre mütalâa etmek mümkün iken vekâlet emrinin kaldırıldığı yolundaki beyanını istirdat ve rücu şeklinde mütalâa etmek ve bundan dâvacı lehine üniversiteler kanununun sarıh hükümlerine aykırı neticeler çıkarmağa çalışmak caiz olmadığını düşünüyoruz.

Biz bu mülahazalarla Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanlığı aleyhine açılan bu dâvanın hem iptal cephesinden hem de kaza yönünden reddi lâzım geleceği kanaatine varmış bulunuyoruz.

Türk Milleti Namına

Hüküm veren Devlet Şûrası Dâva Daireleri Umumi Heyetince işin gereği düşünüldü :

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Teşkilâtı Esasiye Profesörü olarak tedris görevi yapmakta olan dâvacının, 4936 sayılı Üniversiteler Kanununun 30 uncu maddesine tevfilan 3656 sayılı kanunun 4609 sayılı kanunla muaddel 18 inci maddesine istinaden Siyasal Bilgiler Fakültesinde 80 liralık bir profesörlük kadrosunda ek görev suretiyle vazife ifa etmekte iken 6435 sayılı kanunun 3 üncü maddesine istinaden Maarif Vekâletince vazifesinden uzaklaştırılması üzerine gerek asil ve gerekse ek görev kadrosu ile alâka ve irtibatının kesilmiş olacağı ve bu suretle kadronun boşalacağı vekâlet emri müessesesinin tabii bir neticesi bulunmasına binaen dâvalı Fakülte Dekanlığınca âmme hizmetinin yürütülmesi bakımından boşalan ek görev kaldırılması bir diğerinin tayini suretiyle tesis olunan muamelede bir kanunsuzluk bulunmadığı gibi ek görevlerin tevdi veya geri alınması da idarenin takdirine bağlı olduğu ve bu hususta idari kaza yoluyla icbar edilemeyeceği ve esasen vekâlet emrine alınan bir memurun tekrar vazifeye tayininde hali sabıka irca keyfiyeti bahis mevzuu olamayacağı cihetle hakkındaki vekâlet emri muamelesinin geri alındığından bahsile ek görevinin geri verilmesi yolundaki talebinin is'af edilmemesi suretiyle yapılan muamelede bir kanunsuzluk bulunmadığından dâvanın reddine 8/6/1956 tarihinde ekseriyetle karar verildi.

Danıştay dâva D. G. K. 8/6/1956, E. 56-106, k : 56-97.